

Asia: VN/32318/2023

Kansallinen mineraalistrategia

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Diaarinumero VN/32318/2023

Kemin Seudun Luonnonsuojeluyhdistys ry kiittää mahdollisuudesta lausua kansallisen mineraalistrategian luonnoksesta.

Keskitymme lausunrossamme lähinnä kaivannais- ja akkuteollisuuden vastuullisuuskysymykseen.

On sinänsä hyvä, että Suomessa pyritään tuottamaan omiin ja muun EU:n tarpeisiin mineraaleja omasta maaperästä sen sijaan, että niitä tuotaisiin ns. riskimaista. Kuitenkin myös Suomen kaivannais- ja akkuteollisuuden vastuullisuudessa on paljon parantamisen varaa. Nämä parannukset tulee sisällyttää Suomen kansalliseen mineraalistrategiaan, jottei lisääntyvästä kaivannais- ja akkuteollisuudesta tule suuria haittoja ympäristölle. Näin toimien myös Suomen talous nousee. Vastuullisuus on myös edellytys uusien hankkeiden sosiaaliselle hyväksynnälle.

Kaivannais- ja akkuteollisuudella on aina merkittävä vaikutus alueen ja myös valuma-alueen ilmastoon, vesistöön, luontoon, luonnon monimuotoisuuteen sekä muiden elinkeinojen harjoitusmahdollisuuteen ja väestön asumisolosuhteisiin. Asianosaisten tulee saada riittävät tiedot hankkeen kokonaisvaikutuksista yhdessä alueen muiden hankkeiden kanssa ja mahdollisuus lausua hankkeeseen.

Kaivostoiminnan vaikutukset ovat aina pitkäaikaisia, eivätkä ympäristövahingot saa jäädä yhteiskunnan vastuulle. Kaivosten sulkemiskustannukset ja niistä ennalta perittävät vakuudet tulee asettaa luvan edellytykseksi ja riittävän korkealle. Riittävä vakuusmaksu on myös taee kaivosyhtiön vakavaraisuudesta ja vastuullisuudesta.

Kaivannaistoiminnan, malminetsinnän tai kaivoksen, salliminen suojelualueille on ristiriidassa vihreän siirtymän periaatteiden kanssa. Suojelualueiden tarkoitus on luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen. Strategian ei tule sallia kaivannaistoimintaa suojelualueilla. Kompensaatio ei voi korvata suojelualueita, koska suojelualueiden luontoarvot lajeineen ovat yksilöllisiä. Ympäristönsuojelun ja kaivannaisjätedirektiivin mukaiset säännöt on myös Suomessa vahvistettava, ja lupamenettelyjä tulee ohjata tiukalla valvonnalla ja lainsäädännöllä.

Kaivosten ns. suotavat rikastushiekka- eli jätealtaat eivät kerro kaivosyhtiöiden eivätkä viranomaisten vastuullisuudesta. Viranomaiset sallivat vastoin asiantuntijoiden ohjeita ja lausuntoja edelleen, huonoista kokemuksista huolimatta rikastushiekka-altaisiin ns. suotavat eli läpäisevät materiaalit kuten moreenin. Rikastushiekka-altaisiin on vaadittava läpäisemättömät pohjamateriaalit edellytyksenä kaivosluvalle.

Kaivosten prosessoitujen jätevesien purkaminen luonnonvesiin on kestävä ratkaisu. Täysimääräisesti puhdistavat jätevedenpuhdistamot ovat mahdollisia, mutta yhtiöt eivät investoi niihin, kun niitä ei vaadita ympäristöluvan ehdoksi. Kaivoksilta ja myös akkutehtailta on vaadittava täysimääräinen jätevesien puhdistus luvan edellytyksenä. Tätäkään ei tule jättää yhtiöiden vapaaehtoisen omavalvonnan varaan, vaan jätevesiratkaisut tarvitsevat tiukan viranomaisvalvonnan.

Kaivosyhtiöiltä vaadittava mineraalivero on Suomessa liian matala, vain noin kymmenesosa muiden kehittyneiden maiden vastaavasta. Se on korotettava kansainväliselle tasolle.

Lupien nopeutukseen on suhtauduttava pidättyvästi. Nopeutus sisältää suuria riskejä, jos ei esim. mineraalien haittavaikutuksista ole riittävästi tietoa. Nopeutus ei saa tapahtua ympäristön kustannuksella.

Kemin Seudun Luonnonsuojeluyhdistys

Aimo Tervahauta, puheenjohtaja

Hilkka Lipponen, sihteeri

Hilkka Lipponen
Kemin Seudun Luonnonsuojeluyhdistys